

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2023/1875,**10. mai 2023,****tähelepanekutega, mis on Euroopa Keskkonnaameti (EEA) 2021. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma otsust Euroopa Keskkonnaameti 2021. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,
- võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni arvamust,
- võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0143/2023),

- A. arvestades, et Euroopa Keskkonnaameti (edaspidi „amet“) tulude ja kulude aruande (⁽¹⁾) kohaselt oli ameti 2021. aasta lõplik eelarve 64 867 177 eurot, mis tähendab 2020. aastaga võrreldes 27,64 % vähenemist; arvestades, et ameti eelarve koosneb peamiselt liidu eelarvest ja EFTA osalusest (79,26 %) ning erilepingute kohastest maksetest (20,73 %), eelkõige Copernicuse programmi raames tehtavatest maksetest;
- B. arvestades, et kontrollikoda märkis oma aruandes ameti eelarveaasta 2021 raamatupidamise aastaaruande kohta (edaspidi „kontrollikoja aruanne“), et on saanud piisava kinnituse ameti raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse ning selle aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta;

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

1. märgib tunnustavalt, et 2021. aastal tehtud eelarveseire tulemusel oli eelarve täitmismäär 100 % jooksva aasta kulukohustuste assigneeringutest, mis on 2020. aastaga võrreldes veidi (0,04 % võrra) kõrgem; märgib, et jooksva aastal oli maksete assigneeringute täitmise määr 84,90 %, mis on eelmise aasta määrast 1,18 % võrra madalam;

Tulemuslikkus

2. võtab teadmiseks ameti saavutused elurikkuse ja ökosüsteemide, kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise, inimeste tervise ja keskkonna, ringmajanduse ja ressursside kasutamise, kestlikkuse suundumuste, väljavaadete ja reageeringute valdkonnas ning eelkõige seoses eesmärgiga esitada liidu kestlikkuspüüdluste toetuseks hinnanguid ja näitajaid; võtab samuti teadmiseks, et 2021. aasta oli esimene aasta, mil rakendati EEA-Eioneti strateegiat aastateks 2021–2030, mis on kooskõlas liidu poliitiliste prioriteetidega;
3. toonitab, et amet annab usaldusväärset ja sõltumatut keskkonnateavet; tunnustab 2021. aastal avaldatud väljundite kvaliteeti, näiteks vahendi MapMyTree käivitamist ELi elurikkuse strateegia raames võetud kolme miljardi puu kohustuse raames, Euroopa kliimamääruse üle peetavate läbirääkimiste toetamist ja kliimamuutusi käsitleva Euroopa teadusnõukogu loomist ning müra teatamise toetamiseks uue veebiportaali käivitamist;
4. märgib, et amet kasutab peamisi tulemusnäitajaid, mille eesmärk on kvantitatiivse seire tegemine ameti tulemuslikkuse üle, muu hulgas seoses ameti operatiivtöö planeerimise, iga-aastase tööprogrammi täitmise ning finants- ja personali juhtimisega; märgib eelkõige, et 2021. aastal saavutati peamiste aruannete ja hinnangute puhul 89 % täitmismäär, mis jäi seatud eesmärgile veidi alla, ning eelarve täitmise määr oli 95,2 %, mõõdetuna protsendina õiguspärase/lepingulise tähtaja jooksul tehtud maksetest; väljendab heameelt selle üle, et järgiti kõiki peamisi tulemusnäitajaid ja amet tõstis esile meetmeid, mis võivad ameti töö tõhusust ja tulemuslikkust suurendada; soovib siiski ametil võtta teadmiseks näitajad, mida ei ole veel saavutatud või milles on maha jäädud;

(¹) ELT C 141, 29.3.2022, lk 12.

5. märgib, et amet tegi 2021. aastal tõhusat koostööd Eioneti, liidu institutsioonide ja ülemaailmsete osalejatega; märgib tunnustavalt, et ametil on olnud keskne roll keskkonna- ja kliimameetmete toetamisel liidu poliitika, Euroopa rohelise kokkuleppe ja kaheksanda keskkonnavalase tegevusprogrammi ettepaneku rakendamisel;
6. tuletab meelde, et 2021. aastal hakkas amet täitma Euroopa rohelise kokkuleppe ja kaheksanda keskkonnavalase tegevusprogrammi raames uusi ülesandeid, et toetada liidu keskkonnavalaste saavutamist, aidates samuti kaasa Euroopa ülemaailmsete kohustuste täitmisele ning tugevdades seeläbi ameti positsiooni poliitika seisukohast olulise keskkonnateabe peamise allikana;

Personalipoliitika

7. märgib, et 31. detsembri 2021 seisuga oli ametikohtade loetelu täidetud 99,28 % ulatuses, sest liidu eelarves kinnitatud 140 ametikohtast (2020. aastal oli kinnitatud ametikohti 130) oli täidetud 3 alalise ametniku ja 136 ajutise teenistuja ametikohta; märgib, et 2021. aastal töötas ameti heaks ka 79 lepingulist töötajat ja 18 liikmesriikide lähetatud eksperti; on arvamusel, et selleks, et liidu kliimaneutraalsuse, ringmajanduse ja looduse taastamisega seotud ülesandeid nõuetekohaselt täita, peaks ameti töötajate arv lähiaastatel suurenema; tuletab meelde, et vastavalt komisjoni ettepanekule looduse taastamist käsitleva määruse kohta on ainuüksi selle tulevase määruse eesmärkide jälgimiseks vaja 12 täiendavat ametikohta; juhib tähelepanu sellele, et poliitikakujundajad tuginevad kliimaneutraalse tuleviku saavutamiseks vajalike reformide elluviimisel ameti eksperditeadmistele ja toetusele; palub ametil ja komisjonil seetõttu hinnata sellega seotud võimalusi ning anda sellest eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru; rõhutab, et ameti ebapiisavad vahendid võivad kahjustada institutsioonide suutlikkust täita Euroopa rohelise kokkuleppega seotud kohustusi;
8. võtab murega teadmiseks soolise tasakaalu puudumise ameti kõrgema juhtkonna liikmete hulgas, kuna 9 liikmest 6 on mehed (67 %); võtab teadmiseks ameti haldusnõukogu soolise koosseisu, kus 38 liikmest 18 on mehed (47 %); võtab teadmiseks ameti kogu töötajaskonna soolise koosseisu, kus 206 töötajast 112 on naised (54 %); kutsub ametit üles võtma võimalikult kiiresti meetmeid, et soolist tasakaalu kõigil ameti hierarhia tasanditel parandada, ja andma sellest eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru;
9. märgib 2020. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise raporti järeelmeetmete põhjal, et amet töötas personalipoliitika valdkonnas välja mitmeaastase personalipoliitika raamistiku kooskõlas EMP-Eioneti strateegiaga 2021–2030, mis käsitleb viit kesket valdkonda; märgib ühtlasi, et ametil on heaolukoordinaator;
10. märgib 2020. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise raporti järeelmeetmete põhjal, et amet määras seoses kestlikku rahandust käsitlevate õigusaktidega 2021. aastal ühe täiendava ajutise töötaja tegelema kestliku rahandusega, ning et seda ametikohta hoitakse finantsselgituse kohaselt alles ainult kolm aastat, mille järel ei ole ametil võimalik sellist toetustegevust praegusel tasemel jätkata;
11. märgib, et amet annab komisjonile endiselt teada, milliseks ta oma ressursivajadust hindab; märgib ühtlasi, et pärast komisjoniga peetud arutelu hõlmavad uued õigusaktid tugifunktsioone ning et amet on märkinud, et ühest täiendavast ametikohtast tugifunktsioonide täitmiseks seoses tulevase looduse taastamise seaduse määrusega ei piisa;
12. märgib rahuloluga, et ametil on inimväärkuse kaitsmise ning psühholoogilise ja seksuaalse ahistamise ennetamise poliitika, mida toetab muu hulgas eetikat ja ausust käsitlev e-õppekursus; märgib, et ametil on usaldusnõunike võrgustik ja ta annab praktilist teavet selle kohta, kuidas väidetavast ahistamisest teada anda ning usaldusnõunikuga oma siseveebis ühendust võtta;
13. tuletab meelde, kui oluline on töötada välja pikaajaline personalipoliitika, mis käsitleb töö- ja eraelu tasakaalu, elukestvat nõustamist ja koolitusvõimaluste pakkumist karjääri arendamiseks, soolise tasakaalu tagamist kõigil personali tasanditel, kaugtööd, õigust olla mittekättesaadav, geograafilise tasakaalu parandamist, et tagada asjakohane esindatus kõigist liikmesriikidest, ning puuetega inimeste värbamist ja integreerimist, samuti nende võrdse kohtlemise ja nende võimaluste laialdase edendamise tagamise tähtsust;

Hanked

14. märgib, et amet jätkab aktiivselt komisjoniga raamlepingute kaudu ühiste hankemenetluste läbiviimist ning mitmesuguste komisjoni süsteemide ja teenuste kasutamist;
15. märgib kontrollikoja aruande põhjal, et amet muutis remondi- ja hooldusteenuste osutamise raamlepingut, kahekordistades esialgse maksimumeelarve 500 000 eurolt 1 000 000 eurole, ning et selle põhjendusena kasutati erandit, mida kohaldatakse väljakuulutamisetähtaegade läbivõtmisega menetluste suhtes, mille tingimused ei olnud täidetud, ja et lisaks ei olnud täidetud finantsmääruse tingimused, mis lubavad lepingute muutmist ilma uue hankemenetluseta; märgib murega, et kontrollikoja hinnangul oli see muudatus eeskirjavastane; märgib ühtlasi, et 2021. aastal sellega seotud makseid ei tehtud;
16. tuletab meelde, kui oluline on tagada kõigi hankemenetlustes osalevate pakkujate vaheline aus konkurents ning hankida kaupu ja teenuseid parima hinnaga, järgides seejuures läbipaistvuse, proportsionaalsuse, võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõtteid; nõuab, et rakendataks komisjoni välja töötatud e-riigihangete IT-vahendeid; nõuab, et hankejulistesse lisataks menetluste ja mallide kohta ajakohased selgitused; võtab murega teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et avalike hangetega seotud puudused suurenevad ja on enamikus liidu ametitest endiselt suurim reeglitevastaselt tehtud maksete allikas;

Huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning läbipaistvus

17. võtab teadmiseks ameti kehtestatud meetmed ja tehtavad jõupingutused, mille eesmärk on huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning rikkumisest teatajate kaitse; märgib, et 2021. aastal puudusid avatud, suletud ja pooleliolevad rikkumisest teatamise juhtumid; märgib, et 2021. aastal ei teatatud ühestki huvide konflikti juhtumist;
18. märgib 2020. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise raporti järelemeetmete põhjal, et amet jälgib endiselt esitatud elulookirjeldusi ja huvide deklaratsioone ning tuletab haldusnõukogu liikmetele meelde, et nad esitaksid omad vabatahtlikult, kui neid pole veel esitatud;
19. rõhutab vajadust kehtestada läbipaistvuse, ühitamatuse, huvide konflikti, ebaseadusliku lobitöö ja pöördkuse efekti kohta süstemaatilisemad reeglid; palub ametil tugevdada oma sisekontrollimehhanisme, sealhulgas luua sisemine korruptsioonivastane mehhanism;

Sisekontroll

20. võtab teadmiseks struktuurimuudatuse, mis järgnes projekti „Tuleviku töökoht“ käivitamisele; võtab teadmiseks kvaliteedijuhtimissüsteemi täiustamise projekti ettevalmistamise, et kõrvaldada tuvastatud puudused, nagu näiteks kontrollikeskkonna, kontrollitegevuse ning teabe ja teabevahetuse raamistiku komponentide üksnes osaline vastavus;
21. märgib kontrollikoja aruande põhjal murega, et ameti ruumides söökla- ja toitlustusteenuste osutamise raamlepingut pikendati kahel eri juhul ning et esimese pikendamise kohta ei esitanud amet eranditeatist, mis ei ole kooskõlas ameti sisekontrollistandarditega, mis nõuavad kõigi kõrvalekallete dokumenteerimist, põhjendamist ja heakskiitmist; märgib lisaks murega, et amet koostas teise pikenduse kohta eranditeatise, kuid ei kandnud seda erandite keskregistrisse; võtab teadmiseks ameti vastuse, et COVID-19 pandeemia takistas uue teenuste raamlepingu pakkumiskutse kavandamist ja väljakuulutamist; kutsub ametit üles tugevdama oma sisekontrollisüsteemi selles valdkonnas;

22. märgib kontrollikoja aruande põhjal, et ühes teenuste osutamise lepingus geograafilise infosüsteemi tugiteenuste osutamiseks kasutas amet lepingu muutmist selleks, et pikendada teenuste osutamist ühe kuu võrra 28. veebruarist 2021 kuni 31. märtsini 2021; märgib murega, et muudatus jõustus alles 22. märtsil 2021, kui mõlemad lepingupooled sellele alla kirjutasid, mistõttu osutati teenuseid 22 päeva ilma lepinguta; märgib, et kuigi amet oli selle avastanud, ei olnud ta eranditeatist koostanud; võtab teadmiseks ameti kinnituse, et viivitus tekkis eksimuse tõttu; väljendab heameelt ameti vastuse üle, et ta tugevdab oma kontrolle ja menetlusi viivituste ohtu vähendamiseks lepingute pikendamisel ning selle tagamiseks, et finantsmääruse tahtmatute rikkumiste korral esitatakse eranditeatiseid;
23. märgib kontrollikoja aruande põhjal, et IT-teenuste osutamise raamlepingu alusel maksis amet kõrvalteenuste eest eraldi tööpaketi raames 25 000 eurot, ilma et oleks eelnevalt kontrollinud, milliseid täpseid profile ja päevatarifeid töövõtja teenuste osutamisel ning arveldamisel tegelikult kohaldas; võtab ameti vastuse põhjal teadmiseks, et ta on astunud samme kontrollikoja mure leevendamiseks tulevaste tellimuste üle;
24. tuletab meelde, kui oluline on tugevdada juhtimis- ja kontrollisüsteeme, et tagada ameti nõuetekohane toimimine; rõhutab igati, et vaja on tõhusaid juhtimis- ja kontrollisüsteeme, et vältida võimalikke huvide konflikte, eel- ja järelkontrollide puudumist, eelarveliste kulukohustuste ja juriidiliste kohustuste ebapiisavat haldamist ning suutmatust teatada probleemidest erandite registris;

Digiüleminek ja rohepööre

25. märgib tunnustavalt, et amet võttis 2021. aasta aprillis vastu EEA-Eioneti digitaliseerimisraamistiku, algatades mitmeid olulisi tegevusi, nagu ameti andmetaristu ajakohastamine ja tehisintellekti kasutamist uurivate projektide käivitamine; väljendab heameelt selle üle, et amet hakkas 2021. aastal pakkuma mitut uut digi- ja teadmustoodet, sealhulgas platvorm Euroopa kliima- ja tervisevaatluskeskus ning platvormi Climate-ADAPT funktsioon European Climate Data Explorer, ning koostama õhukvaliteedi ja kliimaotude kohta interaktiivsed veebiaruandeid;
26. märgib seoses ameti IT-võrgu ja küberturvalisuse ohtudega, et amet on võtnud kontorites kasutusele „sinised“ ja „rohelised“ võrgud, mille korral rohelistes võrgus on töötajate sülearvutid eraldatud kõigist sisesüsteemidest ja sinine võrk on mõeldud sülearvutite jaoks, mida ei saa veel eraldada ja mis on saadaoleva tarkvara osas piiratud;
27. võtab teadmiseks ameti keskkonnajuhtimissüsteemi ja ameti võetud kohustuse muutuda kliimaneutraalseks organisatsiooniks; võtab teadmiseks, et amet tellis 2021. aastal uuringu eesmärgiga teha kindlaks teostatavad meetmed ameti kasvahoonegaaside heitkoguste vähendamiseks ja aidata saavutada kliimaneutraalsus 2030. aastaks;
28. rõhutab, kui oluline on suurendada ameti digitaliseerimist ametisisese toimimise ja juhtimise seisukohast, kuid ka selleks, et kiirendada menetluste digitaliseerimist; rõhutab, et amet peab jätkama selles valdkonnas ennetavat tegutsemist, et vältida liidu ametite vahel digilõhet; juhib aga tähelepanu sellele, et tuleb võtta kõik vajalikud turvameetmed, et vältida ohtu töödeldava teabe turvalisusele internetis;
29. julgustab ametit tegema tihedat koostööd Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ameti ning liidu institutsioonide, organite ja asutuste infoturbeinsidentidega tegeleva rühmaga ning tegema oma IT-taristu korrapäraseid riskihindamisi ja tagama, et ameti küberkaitset auditeeritakse ja testitakse korrapäraselt; teeb ettepaneku, et kõigile ameti töötajatele, sealhulgas juhtkonnale, pakutaks korrapäraselt ajakohastatavaid küberturvalisuse koolitusprogramme; palub ametil töötada kiiremini välja küberturvalisuse poliitika, et selle saaks ellu viia enne 31. detsembril 2023, ning anda sellest eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru;

Talitluspidevus COVID-19 kriisi ajal

30. märgib, et pandeemiaga seotud piirangute tõttu võttis amet kasutusele veebipõhise värbamise, mida toetas värbamisplatvormi Systal rakendamine, mis võimaldas ametil viia 2020. ja 2021. aastal lõpule suure arvu värbamisi, nii et kummagi aasta lõpuks jäi täitmata vaid väike arv ametikohti;
31. väljendab heameelt selle üle, et hoolimata COVID-19 pandeemiast oli ameti töö 2021. aastal jätkuvalt tõhus, paindlik ja ilma tarbetute viivitusteta; ergutab ametit kasutama kaug- ja hübriid töömeetodite kasutamisel saadud kogemusi, et paremini kindlaks teha, milliseid koosolekuid ja ülesandeid saaks tulevikus paremini läbi viia füüsilise kohalviibimise asemel kaugosaluse abil;
32. märgib, et 2021. aastal hakkas amet ellu viima küberturvalisuse põhimeetmeid, valmistudes määruseks, millega kehtestatakse liidu institutsioonides, organites ja asutustes küberturvalisuse meetmed (küberturvalisuse määrus), samuti nullsaldusel põhinevat tegutsemisviisi ja mitmetegurilist autentimist kõigi siseteenistuste puhul, ning et IT haldusõigused vaadati läbi ja neid piirati miinimumini;

Muud kommentaarid

33. märgib, et 2021. aastal käivitas amet mitmeaastase ja mitmeosalise projekti, et ameti veebisait eelseisvatel aastatel ühtlustada ning töötada välja tugevam veebisipoliitika kõigil ameti platvormidel ja luua parem navigeerimisloogika; märgib, et uus ametlik veebisait vastab WCAG 2.1 juurdepääsetavussuunistele;
34. tuletab meelde, kui oluline on teavitada üldsust piisavalt ohtudest, mis kaasnevad tegevusetusega kliimamuutuste vastu võitlemisel ja nendega kohanemisel, tervitab sellega seoses ameti teavitustegevust, olgu siis tegemist audiovisuaalse sisu, veebiarutelude, iga-aastase fotovõistluse või kohaliku teavitustegevusega, ning kutsub ametit üles oma tegevust eelseisval perioodil arendama ja võimaluse korral tõhustama;
35. võtab teadmiseks, et amet juhtis ELi asutuste võrgustikku (EUAN), sealhulgas enamikku selle alamvõrkudest, kooskõlas liidu prioriteetidega, milleks on digitaliseerimine, rohestamise säilenõtkus ja taaste, töötades muu hulgas rohepöördeksil püsimise nimel ja aidates kaasa EUANi halduse keskkonnasäästlikumaks muutmisele;
36. kutsub ametit üles arendama endiselt edasi koostoimet (nt inimressursid, kinnisvara haldamine, infotehnoloogia teenused ja turvalisus), tugevdama koostööd, heade tavade vahetamist ja arutelusid ühist huvi pakkuvates valdkondades teiste liidu ametitega, et suurendada tõhusust;
37. viitab eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsusele lisatud muude horisontaalsete tähelepanekute osas oma 10. mai 2023. aasta resolutsioonile ⁽²⁾ ametite tulemuste, finantsjuhtimise ja kontrolli kohta.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0190.